

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

Asia: VN/8871/2019 Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle sote-maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Viite: Lausuntopyyntöne 15.6.2020 VN/8871/2019

Me allekirjoittaneet keskisuomalaiset opetus- ja sivistystoimen palveluista vastaavat viranhaltijat haluamme esittää huolestamme ja kannanottomme psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämistä koskevaan keskusteluun ja vaadimme opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden jäämistä kunnan järjestettäviin palveluihin sosiaali- ja terveystoimen kokonaisuudistuksessa.

Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta 9 §:n mukaan opiskeluhuollon järjestämisvastuuta ollaan muuttamassa siten, että sote-maakunta vastaa psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämisestä alueellaan sijaitsevien oppilaitosten opiskelijoille.

Perusopetuslain ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan oppilaalla on oikeus saada opiskeluhuollon palveluita, joita ovat mm. koulupsykologin ja –kuraattorin palvelut. Myös lukiolaki säätää opiskelijalle oikeuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiseen opiskelijahuoltoon. Opiskeluhuoltoa on viime vuosina kehitetty määrätietoisesti osana koulujen ja oppilaitosten tavoitetta edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja terveyttä. Tavoitteena on ollut siirtää painopistettä korjaavista toimenpiteistä ennalta ehkäiseviin toimiin ja varhaiseen tukeen. Lisäksi opiskelijahuoltoa on toteutettu moniammatillisena yhteistyönä opetus-, sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Koulupsykologit ja –kuraattorit ovat keskeinen osa oppilaitosten yhteisöllistä opiskelijahuoltoa ja ovat siten tärkeä osa pitämään yllä ja edistämään oppilaitosten hyvinvointia ja turvallisuutta.

Opiskeluhuollon koulukuraattori- ja psykologitehtävien siirto maakunnan tehtäväksi vaikuttaa heikentävästi edellä olevan oppilaitoskohtaisen opiskelijahuoltotyön myönteisen kehityksen, jos samalla ei huolehdita siitä, että yhteistyö sujuu saumattomasti ja juohevasti ilman organisatorisia raja-aitoja. Koulutuksen järjestäjillä on edelleen vastuu pitää huolta opiskelijoidensa hyvinvoinnista ja tukea opiskelijaa mahdollisimman varhain tuen tarpeen ilmetessä. Uudistuksen toteutuessa esityksen mukaisesti tulisi joko lain yksityiskohtaisessa perustelutekstissä kiinnittää huomio siihen tai lakiin kirjattuna määrittää, että koulutuksen järjestäjällä ja/tai oppilaitoksella on mahdollisuus vaikuttaa siihen, millä tavalla esim. koulukuraattori voi ottaa vastuuta yhteisöllisen oppilas- ja opiskelijahuollon kehittämisessä. Näin varmennetaan sen myönteinen kehitys, jota koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset ovat tehneet nykyisen oppilas- ja opiskelijahuoltolain voimaantulosta 1.8.2014 al-

kaen. Tämän voidaan arvioida tukevan kuntien tehtäväksi jäävää hyvinvoinnin edistämistyötä. Uudistuksessa tulisi varmentaa se, että kunnissa on tosiasialliset mahdollisuuden ja resurssit hyvinvointityön edistämistehtävään.

Nyt kyseessä olevan lainsäädäntömuutoksen myötä voi painopiste muuttua takaisin yksilötyöhön ja palvelupolkuihin keskittyväksi. Tämä kehityssuunta on ongelmallinen opiskeluhoitolain ja myös LAPE-ideologian näkökulmasta katsottuna, jossa painopistettä halutaan nimenomaan siirtää varhaisempaan tukeen ja osallisuuden lisäämiseen.

Oppilas- ja opiskeluhoollon tärkeimmät yhteistyökumppanit sosiaali- ja terveystoimen ohella ovat päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Toimivien oppilas- ja opiskeluhoolltopalveluiden kehittäminen vaatii kuntien, asuinalueiden ja koulujen erityispiirteiden vahvaa tuntemusta. Laadukas oppilas- ja opiskeluhoollotyö perustuu joustavaan reagointiin kuntien ja koulujen erilaisiin ja muuttuviin tarpeisiin. Maakunnasta käsin hallinnoitu ja johdettu opiskeluhoollotyö voisi vaarantaa tätä joustavuutta. Tällä hetkellä opiskeluhoollon näkökulma otetaan hyvin huomioon sivistyspalveluiden strategia- ja opetussuunnitelmatyössä. Psykologien ja kuraattoreiden irtautuminen sivistystoimen hallinnosta voi vaarantaa monialaisen koulun johtamisen ja saumattoman yhteistyön.

Juha Tolonen, Laukaan kunta

Marika Savukoski, Keuruun kunta

Mari Jämsen, Konneveden kunta

Mika Sirkka, Joutsan kunta

Jouko Nykänen, Uuraisten kunta

Ville Härtsiä, Äänekosken kaupunki